

5 |

↳ *Richtlijn 98/83/EG van de Raad van 3 november 1998 betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water*



5 | DRINKWATERRICHTLIJN II (PRODUCT DRINKWATER)

5.1 ALGEMENE TOELICHTING

De Drinkwaterrichtlijn 98/83/EG heeft tot doel de volksgezondheid te beschermen tegen de schadelijke gevolgen van verontreiniging van voor menselijke consumptie bestemd water door ervoor te zorgen dat het gezond en schoon is (artikel 1 lid 2).¹⁹⁷ De richtlijn kent daartoe een aantal instrumenten. Er worden in de eerste plaats algemene verplichtingen gesteld aan de lidstaten om die maatregelen te nemen die ervoor zorgen dat drinkwater gezond en schoon is. Voorts is er de verplichting tot het stellen van kwaliteitseisen, die ook gecontroleerd moeten worden. Verder bevat de richtlijn een bepaling over herstelmaatregelen en nadere eisen aan de bevoegdheid voor lidstaten om afwijkingen toe te staan. Ten slotte dienen de lidstaten de kwaliteit van behandeling, installatie en materialen te waarborgen en hebben zij een informatie en rapportageverplichting.

De Drinkwaterrichtlijn kent bevoegdheden toe aan de lidstaten, de Commissie en een comité, bestaande uit vertegenwoordigers van de lidstaten. Dit comité wordt voorgezeten door een vertegenwoordiger van de Commissie. Ook aan de bevoegde autoriteiten die over de nationale drinkwatervoorziening gaan, worden bevoegdheden toegekend.

De Commissie krijgt in de richtlijn de bevoegdheid richtsnoeren op te stellen voor de controles, in overleg met het comité. Voorts is de Commissie bevoegd in uitzonderlijke gevallen afwijkingen toe te staan, wanneer deze al tweemaal door de lidstaat zijn toegestaan. Ten slotte herzien de Commissie en het genoemde comité de bijlagen eens per vijf jaar en stellen eens per drie jaar een algemene rapportage op.

5.2 VERPLICHTINGEN VOOR DE LIDSTATEN

► ARTIKEL 1 DOEL

De richtlijn heeft betrekking op de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water. De richtlijn heeft ten doel de volksgezondheid te beschermen tegen de schadelijke gevolgen van verontreiniging van voor menselijke consumptie bestemd water door ervoor te zorgen dat het *gezond en schoon* is. Aangenomen kan worden dat deze bepaling rechtstreekse werking heeft, en in ieder geval kan dat het hier gaat om een richtlijnbeepaling met rechtstreekswerkende grenzen aan de beoordelingsvrijheid.

► ARTIKEL 2 DEFINITIES

Artikel 2 geeft een aantal definities. In de richtlijn wordt onder *voor menselijke consumptie bestemd water* verstaan:

- a al het water dat onbehandeld of na behandeling bestemd is voor drinken, koken, voedselbereiding of andere huishoudelijke doeleinden, ongeacht de herkomst en of het water wordt geleverd via een distributienet, uit een tankschip of tankauto, of in flessen of verpakkingen; en
- b al het water dat in enig levensmiddelenbedrijf wordt gebruikt voor de vervaardiging, de behandeling, de conservering of het in de handel brengen van voor menselijke consumptie bestemde producten of stoffen, tenzij de bevoegde nationale autoriteiten ervan overtuigd zijn dat de kwaliteit van het water de gezondheid van de levensmiddelen als eindproduct niet kan aantasten.

De richtlijn verstaat onder *huishoudelijk leidingnet*:

- de leidingen, fittingen en toestellen die geïnstalleerd worden tussen de kranen die normaliter worden gebruikt voor menselijke consumptie en het distributienet, maar slechts indien die volgens de desbetreffende nationale wetgeving niet onder de verantwoordelijkheid van de waterleverancier in zijn hoedanigheid van waterleverancier vallen.

► ARTIKEL 3 REIKWIJDTE

De richtlijn is niet van toepassing op natuurlijk mineraalwater dat door de bevoegde nationale autoriteiten overeenkomstig Richtlijn 80/777/EEG van de Raad van 15 juli 1980 betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der lidstaten inzake de exploitatie en het in de handel brengen van natuurlijk mineraalwater als zodanig is erkend; en water dat een geneesmiddel is in de zin van Richtlijn 65/65/EEG van de Raad van 26 januari 1965 betreffende de aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen inzake geneesmiddelen.

De lidstaten mogen van toepassing van deze richtlijn uitzonderen:

- water dat uitsluitend bestemd is voor doeleinden waarvoor de kwaliteit van het water naar de overtuiging van de bevoegde autoriteiten direct noch indirect van invloed is op de gezondheid van de betrokken gebruikers;
- voor menselijke consumptie bestemd water dat afkomstig is van een afzonderlijke voorziening die gemiddeld minder dan 10 m³ per dag levert of waarvan minder dan vijftig personen gebruik maken, tenzij het water wordt geleverd in het kader van een commerciële of openbare activiteit.

Lidstaten die gebruik maken van de in lid 2, onder b), genoemde uitzonderingen zorgen ervoor dat de betrokken bevolking daarvan op de hoogte wordt gebracht

en ook van de maatregelen die kunnen worden getroffen om de volksgezondheid te beschermen tegen de schadelijke gevolgen van verontreiniging van voor menselijke consumptie bestemd water. Bovendien wordt de betrokken bevolking zo spoedig mogelijk passend advies verstrekt, wanneer blijkt dat de kwaliteit van dit water gevaar voor de volksgezondheid kan opleveren.

► ARTIKEL 4 ALGEMENE VERPLICHTINGEN

De lidstaten nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat voor menselijke consumptie bestemd water gezond en schoon is. Overeenkomstig de minimumvereisten van deze richtlijn is voor menselijke consumptie bestemd water gezond en schoon:

- als het geen micro-organismen, parasieten of andere stoffen bevat in hoeveelheden of concentraties die gevaar voor de volksgezondheid kunnen opleveren;
- als het voldoet aan de in bijlage I, delen A en B, gespecificeerde minimumvereisten;
- als de lidstaten, overeenkomstig de toepasselijke bepalingen van de artikelen 5 tot en met 8 en 10, overeenkomstig het verdrag, alle andere nodige maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat voor menselijke consumptie bestemd water aan de vereisten van deze richtlijn voldoet.

De lidstaten zorgen ervoor dat de maatregelen ter uitvoering van de bepalingen van deze richtlijn er in geen geval, direct of indirect, toe kunnen leiden dat de huidige kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water achteruitgaat, voor zover dit van belang is voor de bescherming van de volksgezondheid, of dat de verontreiniging van voor de drinkwaterproductie bestemd water toeneemt.

► ARTIKEL 5 KWALITEITSEISEN

De lidstaten stellen voor de in bijlage I vermelde parameters de waarden vast die van toepassing zijn op voor menselijke consumptie bestemd water.

De overeenkomstig lid 1 vastgestelde waarden zijn niet minder streng dan de in bijlage I vermelde waarden. De waarden voor de parameters in bijlage I, deel C, behoeven uitsluitend te worden vastgesteld voor controledoeleinden en om te voldoen aan de verplichtingen van artikel 8.

Indien de bescherming van de volksgezondheid op hun grondgebied of een deel daarvan dit vereist, stellen de lidstaten waarden vast voor aanvullende parameters die niet in bijlage I zijn opgenomen. De vastgestelde waarden moeten ten minste voldoen aan de eisen van artikel 4, lid 1, onder a).

► ARTIKEL 6 PLAATS WAAR AAN DE KWALITEITSEISEN MOET WORDEN VOLDAAN

Aan de overeenkomstig artikel 6 vastgestelde parameterwaarden moet worden voldaan:

- voor water dat via een distributienet wordt geleverd, op het punt binnen een perceel of gebouw waar het uit de kranen komt die normaliter worden gebruikt voor menselijke consumptie; of
- voor water dat geleverd wordt uit een tankschip of tankauto, op het punt waar het uit het tankschip of de tankauto komt; of
- voor water in flessen of verpakkingen bestemd voor verkoop, op het punt waarop de flessen of verpakkingen worden gevuld; of
- voor water dat wordt gebruikt in een levensmiddelenbedrijf, op het punt waar het in het bedrijf wordt gebruikt.

Voor water dat via een distributienet wordt geleverd worden de lidstaten geacht aan hun verplichtingen krachtens dit artikel, artikel 4 en artikel 8, lid 2, te hebben voldaan, wanneer kan worden vastgesteld dat de overschrijding van de kwaliteitseisen (artikel 5) te wijten is aan het huishoudelijk leidingnet of het onderhoud daarvan, behalve op percelen en in gebouwen waar het publiek van water wordt voorzien, zoals scholen, ziekenhuizen en restaurants. Indien deze situatie zich voordoet en er een risico bestaat dat het water dat via een distributienet wordt geleverd niet voldoet aan de kwaliteitseisen, zorgen de lidstaten ervoor dat:

- passende maatregelen worden genomen om het risico dat de parameterwaarden worden overschreden te verkleinen of weg te nemen, zoals het adviseren van eigenaars over mogelijke herstelmaatregelen die zij kunnen treffen; en/of
- andere maatregelen worden genomen, zoals de toepassing van adequate behandelingstechnieken, om de aard of de eigenschappen van het water voor de levering zodanig te veranderen dat het risico dat het water na de levering niet aan de parameterwaarden voldoet, wordt verkleind of weggenomen; en
- de betrokken verbruikers naar behoren worden geïnformeerd en geadviseerd over mogelijke aanvullende herstelmaatregelen die zij moeten treffen.

► ARTIKEL 7 CONTROLE

Om na te gaan of het voor de verbruikers beschikbare water aan de vereisten van deze richtlijn en in het bijzonder aan de kwaliteitseisen voldoet, treffen de lidstaten alle nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van

voor menselijke consumptie bestemd water regelmatig wordt gecontroleerd. Er moeten monsters worden genomen die representatief zijn voor de kwaliteit van het gedurende het jaar verbruikte water. Ingeval voor menselijke consumptie bestemd water bij de bereiding of distributie gedesinfecteerd wordt, treffen de lidstaten alle maatregelen om ervoor te zorgen dat de doelmatigheid van de toegepaste desinfectiebehandeling wordt gecontroleerd. Om aan deze controleverplichtingen te voldoen dienen passende controleprogramma's opgesteld te worden voor al het voor menselijke consumptie bestemde water. Deze controleprogramma's voldoen aan de minimumvereisten van bijlage II. De plaatsen van monsterneming worden bepaald door de bevoegde autoriteiten en voldoen aan de desbetreffende vereisten van bijlage II. Voor de controles kunnen communautaire richtsnoeren worden opgesteld volgens de in artikel 12 vastgelegde procedure.

De lidstaten houden zich aan de specificaties voor de analyses van parameters als omschreven in bijlage III. Andere dan in bijlage III, deel 1, vermelde methoden mogen worden gebruikt, mits kan worden aangetoond dat de verkregen resultaten ten minste even betrouwbaar zijn als die van de gespecificeerde methoden.

De lidstaten die een alternatieve methode hanteren, verstrekken de Commissie alle relevante inlichtingen over deze methode en de gelijkwaardigheid ervan. Voor de in bijlage III, delen 2 en 3, genoemde parameters mag elke analysemethode worden gebruikt, mits deze aan de aldaar gestelde eisen voldoet. Voor stoffen of micro-organismen waarvoor geen kwaliteitseisen zijn vastgesteld, zorgen de lidstaten per geval voor aanvullende controle indien er reden is om aan te nemen dat deze stoffen of organismen aanwezig zijn in hoeveelheden of aantallen die gevaar voor de volksgezondheid kunnen opleveren.

► ARTIKEL 8 HERSTELMAATREGELLEN EN BEPERKINGEN VAN HET GEBRUIK

De lidstaten zorgen ervoor dat elk geval waarin niet aan de kwaliteitseisen wordt voldaan, onmiddellijk wordt onderzocht om de oorzaak vast te stellen. Wanneer voor menselijke consumptie bestemd water, ondanks de genomen maatregelen op grond van artikel 4, niet aan de kwaliteitseisen voldoet, zorgen de betrokken lidstaten ervoor dat zo spoedig mogelijk de nodige herstelmaatregelen worden getroffen om de kwaliteit weer op peil te brengen, waarbij onder meer wordt gelet op de mate waarin de kwaliteitseis is overschreden en op het mogelijke gevaar voor de volksgezondheid.

Ongeacht of al dan niet aan de kwaliteitseisen wordt voldaan, zorgen de lidstaten ervoor dat de levering van voor menselijke consumptie bestemd water dat gevaar kan opleveren voor de volksgezondheid, wordt verboden of dat het gebruik ervan wordt ingeperkt of dat er andere maatregelen worden genomen om de volksgezondheid te beschermen. In dat geval worden de verbruikers zo spoedig mogelijk over de situatie geïnformeerd en van het nodige advies voorzien.

Daarbij moet rekening gehouden worden met de risico's die onderbreking van de levering of inperking van het gebruik van voor menselijke consumptie bestemd water zouden opleveren voor de volksgezondheid. De lidstaten kunnen richtsnoeren opstellen om de bevoegde autoriteiten bij de vervulling van hun verplichtingen krachtens lid 4 te ondersteunen.

Wanneer niet wordt voldaan aan de kwaliteitseisen gaan de lidstaten na of een en ander risico voor de volksgezondheid oplevert. Zij nemen herstelmaatregelen om de kwaliteit van het water weer op peil te brengen indien de bescherming van de volksgezondheid dit vereist. Indien er herstelmaatregelen worden genomen, worden de verbruikers op de hoogte gebracht, behalve wanneer de bevoegde autoriteiten oordelen dat de overschrijding niet van betekenis is.

► ARTIKEL 9 AFWIJKINGEN

De lidstaten kunnen tot een door hen vast te stellen maximumwaarde voorzien in bepaalde afwijkingen van de kwaliteitseisen indien de afwijking geen gevaar kan opleveren voor de volksgezondheid en de levering van voor menselijke consumptie bestemd water in het betrokken gebied op geen enkele andere redelijke manier kan worden verzekerd.

Afwijkingen moeten worden gebonden aan een zo kort mogelijke termijn die niet langer mag zijn dan drie jaar. Aan het einde van deze termijn wordt een evaluatie gemaakt om na te gaan of de situatie voldoende verbeterd is. Lidstaten die een tweede maal een afwijking willen toestaan, zenden de evaluatie en de redenen waarop hun besluit omtrent die afwijking is gebaseerd, toe aan de Commissie. Deze tweede afwijking geldt voor maximaal drie jaar.

In uitzonderlijke gevallen kunnen de lidstaten de Commissie verzoeken om een derde afwijking van maximaal drie jaar. De Commissie neemt binnen drie maanden een besluit over een dergelijk verzoek.

Bij een besluit omtrent een afwijking overeenkomstig de leden 1 en 2 wordt gespecificeerd:

- de reden van de afwijking;
- de parameter waarop het besluit omtrent de afwijking betrekking heeft, voorgaande relevante controleresultaten die met deze parameter verband houden en de maximaal toelaatbare waarde ingevolge het besluit omtrent de afwijking;
- het geografisch gebied, de hoeveelheid geleverd water per dag, de betrokken bevolkingsgroep en of de afwijking al dan niet gevolgen heeft voor enig betrokken levensmiddelenbedrijf;
- een passend controleschema met, zo nodig, een verhoogde controlefrequentie;
- een samenvatting van het plan voor de noodzakelijke herstelmaatregelen, met inbegrip van een tijdschema voor het werk, een raming van de kosten en voorzieningen voor de evaluatie;
- de vereiste duur van de afwijking.

Indien de bevoegde autoriteiten van oordeel zijn dat de overschrijding van de kwaliteitseisen onbeduidend is en indien herstelmaatregelen het probleem binnen maximaal 30 dagen kunnen oplossen, zijn de hierboven genoemde vereisten niet van toepassing. In dat geval stellen de bevoegde autoriteiten of andere betrokken instanties alleen de maximaal toelaatbare parameterwaarde vast en de tijd waarin het probleem moet worden opgelost. Deze uitzondering kan niet langer worden toegepast wanneer dezelfde parameterwaarde voor een bepaalde waterlevering in de voorafgaande twaalf maanden in totaal meer dan 30 dagen is overschreden.

De lidstaten die van de in dit artikel bedoelde afwijkmogelijkheden gebruik maken, zorgen ervoor dat de betrokken bevolking zo spoedig mogelijk naar behoren over het besluit omtrent de afwijking en de daaraan verbonden voorwaarden wordt geïnformeerd. Bovendien zorgen de lidstaten ervoor dat specifieke bevolkingsgroepen waarvoor de afwijking een speciaal risico kan opleveren, zo nodig advies wordt verstrekt.

► ARTIKEL 10 WAARBORGING VAN DE KWALITEIT VAN BEHANDELING, INSTALLATIE EN MATERIALEN

De lidstaten treffen alle maatregelen die nodig zijn om ervoor te zorgen dat de

stoffen of in nieuwe installaties toegepaste materialen die gebruikt worden bij de bereiding of distributie van voor menselijke consumptie bestemd water, en de door dergelijke stoffen of materialen veroorzaakte verontreinigingen niet in een hogere concentratie in het water achterblijven dan voor het gebruik van die stoffen of materialen noodzakelijk is en dat zij er direct noch indirect toe leiden dat afbreuk wordt gedaan aan de bescherming van de volksgezondheid.

► ARTIKEL 11 HERZIENING VAN DE BIJLAGEN

Ten minste om de vijf jaar beziet de Commissie bijlage I opnieuw in het licht van de vooruitgang van wetenschap en techniek en dient zij, zo nodig, volgens de procedure van artikel 189 C van het Verdrag wijzigingsvoorstellen in.

Ten minste om de vijf jaar past de Commissie de bijlagen II en III aan de vooruitgang van wetenschap en techniek aan. De wijzigingen die nodig zijn, worden volgens de procedure van artikel 12 vastgesteld.

► ARTIKEL 12 COMITOLOGIE

De Commissie wordt bijgestaan door een comité bestaande uit vertegenwoordigers van de lidstaten en voorgezeten door de vertegenwoordiger van de Commissie. De vertegenwoordiger van de Commissie legt het comité een ontwerp voor van de te nemen maatregelen. Het comité brengt advies uit over dit ontwerp binnen een termijn die de voorzitter kan vaststellen naar gelang van de urgentie van de materie.

Het comité spreekt zich uit met de meerderheid van stemmen die in artikel 148, lid 2, van het verdrag is voorgeschreven voor de aanneming van de besluiten die de Raad op voorstel van de Commissie dient te nemen. Bij stemming in het comité worden de stemmen van de vertegenwoordigers van de lidstaten gewogen overeenkomstig genoemd artikel. De voorzitter neemt niet aan de stemming deel.

De Commissie stelt maatregelen vast die onmiddellijk van toepassing zijn. Indien deze maatregelen echter niet in overeenstemming zijn met het advies dat het comité heeft uitgebracht, worden zij onverwijld door de Commissie ter kennis van de Raad gebracht. In dat geval:

- stelt de Commissie de toepassing van de maatregelen waartoe zij heeft besloten voor een periode van drie maanden na deze kennisgeving uit;
- kan de Raad binnen de in punt a genoemde termijn met een gekwalificeerde meerderheid van stemmen een andersluidend besluit nemen.

► ARTIKEL 13 INFORMATIE EN RAPPORTAGE

De lidstaten nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat de verbruikers passende en actuele informatie over de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water ter beschikking staat. Onverminderd Richtlijn 90/313/EEG van de Raad van 7 juni 1990 inzake de vrije toegang tot milieu-informatie publiceert elke lidstaat een driejaarlijks verslag over de kwaliteit van het voor menselijke consumptie bestemde water, teneinde de verbruikers te informeren. Het eerste verslag bestrijkt de periode van 2002 tot en met 2004. Elk verslag omvat minimaal alle voorzieningen van gemiddeld meer dan 1000 m³ per dag of aan meer dan 5000 personen, beslaat drie kalenderjaren en wordt vóór het einde van het kalenderjaar volgend op de verslagperiode gepubliceerd. De lidstaten doen hun verslagen binnen twee maanden na publicatie aan de Commissie toekomen.

De Commissie publiceert om de drie jaar een samenvattend verslag over de kwaliteit van het voor menselijke consumptie bestemde water in de Gemeenschap. Dit verslag wordt binnen negen maanden na ontvangst van de verslagen van de lidstaten gepubliceerd.

De lidstaten brengen ook verslag uit aan de Commissie over de maatregelen die zij hebben getroffen of voornemens zijn te treffen om te voldoen aan hun verplichtingen uit deze richtlijn (in het bijzonder artikel 6, lid 3, en van bijlage I, deel B, opmerking 10).

► ARTIKEL 14 TIJDSHEMA VOOR DE NALEVING

De lidstaten nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van het voor menselijke consumptie bestemde water in 2003 voldoet aan deze richtlijn. Nederland voldoet aan deze verplichting.

► ARTIKEL 15 UITZONDERLIJKE GEVALLEN

De lidstaten kunnen in uitzonderlijke gevallen en voor geografisch afgebakende gebieden, bij de Commissie een bijzonder verzoek om meer tijd dan vastgesteld in artikel 14 indienen. Deze bijkomende periode mag niet langer zijn dan drie jaar en aan het einde ervan moet een evaluatie worden gemaakt en toegezonden aan de Commissie, die op basis van deze evaluatie een tweede bijkomende periode van maximaal drie jaar kan toekennen. Deze bepaling is niet van toepassing op voor menselijke consumptie bestemd water dat in flessen of verpakkingen te koop wordt aangeboden. In dit met redenen omklede verzoek wordt melding gemaakt

van de ondervonden moeilijkheden, en worden ten minste alle in artikel 9, lid 3, genoemde gegevens opgenomen. De Commissie bestudeert vervolgens dit verzoek volgens de procedure van artikel 12. De lidstaten die dit artikel hanteren, zorgen ervoor dat de bij dit verzoek betrokken bevolking zo spoedig mogelijk wordt geïnformeerd over het resultaat van het verzoek. Bovendien zorgen de lidstaten ervoor dat specifieke bevolkingsgroepen waarvoor het verzoek een bijzonder risico kan opleveren, zo nodig advies wordt verstrekt.

► ARTIKEL 16 INTREKKING

Richtlijn 80/778/EEG is in 2003 ingetrokken. Deze intrekking doet geen afbreuk aan de verplichtingen van de lidstaten met betrekking tot de termijnen voor de omzetting in de nationale wetgeving en voor de toepassing, zoals vermeld in bijlage IV.

Een verwijzing naar de ingetrokken richtlijn wordt als een verwijzing naar de onderhavige richtlijn opgevat en dient te worden gelezen volgens de correlatietabel in bijlage V. Zodra een lidstaat de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking heeft doen treden om aan deze richtlijn te voldoen en de in artikel 14 bedoelde maatregelen heeft genomen, is deze richtlijn en niet Richtlijn 80/778/EEG in die lidstaat van toepassing op de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water.

5.3 IMPLEMENTATIE VAN DRINKWATERRICHTLIJN II

De implementatie van richtlijn 98/83/EG in Nederland heeft plaatsgevonden in de Waterleidingwet (Wlw) en het Waterleidingbesluit (Wlb).¹⁹⁸

¹⁹⁸ | Zie eveneens De Moel e.a. 2004 en Wuijts & Van Rijswijk 2007.

De waterleidingbedrijven in Nederland staan voor wat betreft de kwaliteit en leveringszekerheid van het drinkwater onder toezicht van de centrale overheid. Dit wordt ingevuld door de VROM-Inspectie. Zowel ten aanzien van de kwaliteit van het water dat wordt ingenomen voor de drinkwaterbereiding als ten aanzien van de kwaliteit van het product zelf, wordt door het waterleidingbedrijf verantwoording afgelegd. De VROM-Inspecteur kan, in aanvulling op het Waterleidingbesluit, afwijkingen (in parameters en frequentie) voorschrijven als dit naar zijn oordeel van belang is voor het verkrijgen van voldoende inzicht in de kwaliteit van het water. Bij normoverschrijdingen dient bij de eerste constatering de VROM-Inspectie direct te worden geïnformeerd.

Het Waterleidingbesluit bevat ook eisen voor de kwaliteit van het oppervlaktewater dat voor de productie van drinkwater wordt gebruikt die deels aanvullend

zijn op het Besluit kwaliteitsdoelstellingen en metingen oppervlaktewateren. Het gaat hier om stofgroepen en stoffen waarvoor een signaleringswaarde is opgenomen in het Wlb. Overschrijding van deze signaleringswaarde vormt aanleiding tot nader onderzoek en in overleg met de VROM-Inspectie zal worden besloten welke maatregelen moeten worden getroffen. Naast de drinkwaternormen zijn voor een aantal productielocaties ook de normen van het Infiltratiebesluit (IB, Wet Bodembescherming) van belang. Het oppervlaktewater wordt na voorzuivering geïnfiltreerd en dient hiervoor aan het IB te voldoen. In hoofdstuk 5 zijn de voor drinkwaterbereiding relevante normen uit de verschillende richtlijnen en besluiten naast elkaar gezet.

Conform richtlijn 98/83/EG zijn lidstaten verplicht om normoverschrijdingen voor drinkwater te melden aan de Europese Commissie. Om deze informatiestroom correct te laten plaatsvinden is de 'Inspectierichtlijn voor de melding van normoverschrijdingen drinkwaterkwaliteit' (2005) opgesteld. De VROM-Inspectie gaat er in deze richtlijn van uit dat de waterleidingbedrijven zelf protocollen beschikbaar hebben die een adequate respons voorschrijven. In deze protocollen moet worden omschreven hoe de tracering en correctie van de oorzaak en de communicatie met de VROM-Inspectie dient plaats te vinden.

De Nederlandse regelgeving zal richtlijnconform moeten worden uitgelegd. Aangenomen kan worden dat de eis uit de richtlijn dat drinkwater gezond en schoon moet zijn rechtstreekse werking kan hebben, en in ieder geval dat het hier gaat om een richtlijnbevestiging met rechtstreekswerkende grenzen aan de beoordelingsvrijheid.

In 2006 is de Drinkwaterwet bij de Tweede Kamer ingediend. De Drinkwaterwet stelt in artikel 2.1 dat de overheid zorg draagt voor een duurzame veiligstelling van de bronnen voor drinkwaterbereiding. Dit is benoemd als *een dwingende reden van groot openbaar belang* (artikel 2.2). Artikel 7 stelt dat de eigenaar van het waterleidingbedrijf tot taak heeft 'het tot stand brengen en in stand houden van een duurzame openbare drinkwatervoorziening.' Dit is een zorgplicht zonder bevoegdheden, vergelijkbaar met zorgplichten voor burgers. De wijze waarop deze zorgplicht zou moeten worden ingevuld, is sterk afhankelijk van de omgeving waarin het waterleidingbedrijf opereert. In dit artikel wordt vooral verwezen naar de nevenactiviteiten van waterleidingbedrijven op het gebied van natuur- en milieubeheer in infiltratie- en wingebeden. In analogie kan worden gesteld dat van waterleidingbedrijven een pro-actieve opstelling verwacht mag

worden als het gaat om het signaleren van trends en ontwikkelingen met betrekking tot de oppervlaktewaterkwaliteit die wordt onttrokken en het communiceren van deze kennis met de waterbeheerder.

5.4 TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN

Herziening Drinkwaterrichtlijn 98/83/EG

In 2003 is door de Commissie de voorbereiding voor de herziening van de Drinkwaterrichtlijn opgestart. Op basis van een brede consultatie van betrokken partijen over de ervaringen met betrekking tot de implementatie van de huidige richtlijn is in december 2005 een strategisch document opgesteld, dat als het ware het spoorboekje naar de herziening vormt.¹⁹⁹ Elementen die bij de herziening aan de orde zullen komen zijn:

- parameters in de Drinkwaterrichtlijn;
- harmonisatie tussen watergerelateerde EU-richtlijnen;
- rapportageverplichtingen;
- risico-management (Water Safety Plans);
- nieuwe methoden voor monsternamen en analyse;
- kleine winningen.

De 'functietoekenning' van oppervlaktewateren bestemd voor drinkwaterbereiding is niet opgenomen in 98/83/EG en wordt ook niet beoogd te worden opgenomen in de herziening.

Drinkwaterwet²⁰⁰

De algehele herziening van de Waterleidingwet heeft inmiddels geresulteerd in de ontwerp-Drinkwaterwet. De Drinkwaterwet is aangeboden aan de Tweede Kamer. De reikwijdte van de Drinkwaterwet strekt van bron tot kraan. In de Drinkwaterwet is de duurzame veiligstelling van de drinkwatervoorziening benoemd als *een dwingende reden van groot openbaar belang* (artikel 2 lid 2). Dit belang is dus leidend bij de uitoefening van bevoegdheden en toepassing van wettelijke voorschriften door bestuursorganen. Dit betekent dat:

- de drinkwatervoorziening één van de weinige redenen van uitzondering vormt met betrekking tot de toepassing van de bepalingen van de Vogel- en/of Habitatrictlijn;
- bij een belangenafweging, bijvoorbeeld met betrekking tot woningbouw, de veiligstelling van de drinkwatervoorziening zal prevaleren;
- de duurzame veiligstelling van de drinkwatervoorziening hiermee eenzelfde prioriteitsstelling heeft gekregen als de bescherming tegen hoogwater.

¹⁹⁹ | Revision of the Drinking Water Directive 98/83/EC, *strategic document draft 5*. Discussion document circulated in 7th meeting of the Standing Committee of the Drinking Water Directive, European Committee, Brussel, 2005.

²⁰⁰ | Nieuwe bepalingen met betrekking tot de productie en distributie van drinkwater en de organisatie van de openbare drinkwatervoorziening, Kamerstukken II 2006-2007, 30 895.

201 | World Health Organization (WHO). Guidelines for Drinking-Water Quality, third edition, volume 1. Geneva, 2004. ISBN 92 4 154638 7.

Andere belangrijke nieuwe onderdelen in de Drinkwaterwet zijn de regels die gesteld worden ten aanzien van continuïteit en leveringszekerheid van de openbare watervoorziening ('risicobeheersing'). De Drinkwaterwet sluit hiermee aan op de in 2004 door de WHO uitgebrachte 'Guidelines for Drinking-water Quality' (third edition).²⁰¹

De Drinkwaterwet heeft evenals de huidige Waterleidingwet als voornaamste doel de waarborging van de kwaliteit van het drinkwater met het oog op de volksgezondheid (gezond en schoon). Drinkwaterbedrijven dienen maatregelen te nemen teneinde de kans op storingen als gevolg van interne en externe factoren zoveel mogelijk te voorkomen. Ter ondersteuning van deze doelstelling schrijft de Drinkwaterwet waterleidingbedrijven het opstellen van een leveringsplan voor. Het leveringsplan beschrijft hoe uitvoering wordt gegeven aan de artikelen 25 t/m 29:

- levering onder niet-verstoorde omstandigheden;
- voorbereiding op verstoorde omstandigheden;
- optreden in verstoorde omstandigheden;
- nazorg en evaluatie in geval van verstoorde omstandigheden.

Hieraan dient een risicoanalyse ten aanzien van het gehele bedrijfsproces van bron tot levering ten grondslag te liggen, waarbij tevens rekening moet worden gehouden met de mogelijkheid van ernstige bedreigingen in de vorm van breuk van transportleidingen, calamiteiten met betrekking tot de kwaliteit van de bronnen en terroristische aanslagen op een drinkwaterbedrijf. Van de geïnventariseerde risico's dient te worden aangegeven op welke wijze maatregelen ter beperking zijn of worden getroffen.

De invulling en uitwerking van het leveringsplan is een taak van de drinkwaterbedrijven, waarbij toetsing door de VROM-Inspectie zal plaatsvinden.

De Drinkwaterwet bevat de implementatie van 75/440/EEG in artikel 14, waarbij in de toelichting wordt aangegeven dat deze wettelijke implementatie in ieder geval tot 2013 nodig is. De KRW stelt echter dat het huidige beschermingsniveau minimaal moet worden gehandhaafd. Deze doelstelling zal doorwerken in de Drinkwaterwet.

Nu het beschermingsregime voor de grondstof voor drinkwater (oppervlaktewater en grondwater) is opgenomen in de KRW en deze uitgaat van een integrale benadering, wordt onderzoek gedaan door het RIVM naar de ontwikkeling van het

instrument gebiedsdossier.²⁰² Met een gebiedsdossier kan een integraal overzicht worden verkregen van de mogelijke risico's die van invloed kunnen zijn op individuele drinkwaterbronnen. De gebiedsdossiers worden naar verwachting als instrument opgenomen in het Drinkwaterbesluit, een AMvB op basis van de nieuwe Drinkwaterwet (zie ook hoofdstuk 5).²⁰³

202 | Zie Wuijts en Van Rijswijk 2007 en 2008.

203 | Zie Wuijts, Van Rijswijk en Dik 2007.